

บทสรุปการเสวนา
ในงานมหกรรมควายยักษ์ เมืองสองแคว ครั้งที่ 2
วันที่ 13 พฤษภาคม 2560
ณ อาคารเอกาทศรถ มหาวิทยาลัยนเรศวร จ.พิษณุโลก

การเสวนาเรื่อง “วิกฤติและโอกาสควายไทยในทศวรรษหน้า”

คุณกิตติ กุบแก้ว (ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาพันธุ์กระบือ กรมปศุสัตว์ - วิทยากร)

อาจารย์ประทีป อินแสง (ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงสวนแสงประทีป จ.น่าน - วิทยากร)

คุณพรหมพิริยะ สอนศิริ (นายกสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทย - วิทยากร)

ผศ.ดร. สมจิตร กันธาพรหม (ดร. ต๋อง คนเลี้ยงควาย: มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ - วิทยากร)

คุณปรีชา บัวทองจันทร์ (ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์แพะ - ผู้ดำเนินรายการ)

สรุปประเด็นการเสวนาดังนี้

ปัจจุบันประเทศไทยประสบกับวิกฤติการลดจำนวนลงอย่างรวดเร็วของจำนวนควายไทยเหลือเพียง 8 แสนกว่าตัวจากผู้เลี้ยง 2 แสนกว่าคน โดยยังมีเกษตรกรที่เลี้ยงควายมากที่สุดอยู่ที่ภาคอีสานตอนล่าง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยจึงควรต้องเพิ่มองค์ความรู้ รวมถึงเทคโนโลยีและการพัฒนาสายพันธุ์ พันธุ์กรรม โดยใช้การผสมเทียมเข้ามาช่วยในการพัฒนา ศึกษาและเข้าใจในธรรมชาติของควาย เช่น ควายชอบเป็นสัตว์ตอนตี 2 และการกินกลางคืน-นอนกลางวัน การให้ความรู้ด้านความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ นวัตกรรมและการตลาดให้กับเกษตรกรรายย่อยเพื่อเป็นแนวทางในการคงไว้ซึ่งการเลี้ยงควายสืบไป

ยุคไทยแลนด์ 4.0 แผนการพัฒนาเรื่องควายไทยควรเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ หากเป็นไปได้ควรส่งเสริมให้ทุกครัวเรือนเลี้ยงควาย อาจเลี้ยงเพื่อการผ่อนคลาย เลี้ยงเพื่อการประกวด น่าจะเป็นแนวทางในการคลายวิกฤติการลดลงของจำนวนควายได้ นอกจากนี้การสร้างค่านิยมใหม่ในมุมมองการบริโภคเนื้อควายจากเดิมที่มีค่านิยมต่อควายว่าเป็นสัตว์ที่เลี้ยงไว้เพื่อใช้แรงงาน ไม่นิยมนำเนื้อควายมากินเป็นอาหาร ก็ควรเปลี่ยนหรือสร้างค่านิยมใหม่หันมากินเนื้อควาย ส่งเสริมการบริโภคเนื้อควาย ให้มีเมนูเนื้อควายอยู่ในเมนูอาหารทั่วไปเช่น สเต็กเนื้อควาย ก๋วยเตี๋ยวเนื้อควาย และมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเนื้อควาย

การเลี้ยงควาย “ต้องลงมือทำ อย่างเก่งทฤษฎี” และ **“เลี้ยงน้อย ขายได้เงินเยอะ”** การเลี้ยงควายยังเป็นการสร้างวินัยที่ดีให้กับผู้เลี้ยงและยังสามารถให้แง่คิดในการสอนลูกหลานได้ โดยใช้วิถีควาย สร้างคนในสังคม สำหรับการเลี้ยงควายนั้นไม่ควรขาดหญ้า และถ้าควายไม่กินฟางตัวจะไม่โต ซึ่งฟางจะช่วยให้ระบบการดูดซึมดีขึ้น เพราะในกระเพาะของควายมีจุลินทรีย์สำหรับย่อย และเลี้ยงง่ายกว่าวัว

การเลี้ยงควายควรมีการปรับวิธีการเลี้ยงให้เหมาะสมกับเกษตรกร และสภาพพื้นที่การเลี้ยง ยกตัวอย่าง เช่น สอนศิริฟาร์มควายไทย ใช้วิธีการเลี้ยงแบบยืนโรงใช้พื้นที่ประมาณ 5 ไร่ ปัจจุบันมีแม่พันธุ์ 70 ตัว พ่อพันธุ์ 3 ตัว ใช้วิธีการผสมจริงและผสมเทียม ถ้าอากาศร้อน จะมีน้ำฝนเป็นฝอยออกมา พื้นโรงเรือนเป็นปูนซีเมนต์ สามารถควบคุมโรคและแมลงได้ เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงใหม่ ซึ่งที่ฟาร์มไม่สามารถเลี้ยงแบบปล่อยแทะเล็มได้ เนื่องจากมีงูแมวเซาจำนวนมาก เป็นงูที่มีอันตรายมากที่สุดกับควาย เนื่องจากเมื่อควายเดินแทะเล็มหญ้า งูแมวเซาจะไม่หนี จากการเลี้ยงแบบยืนโรง 4 ปี พบว่าลูกควายที่เกิดมาไม่แตกต่างกับการเลี้ยงแบบออกทุ่ง หากมีการทำวัคซีนครบตามกำหนดจะไม่พบปัญหาการเกิดโรคระบาด

องค์กรอย่างเช่นกรมปศุสัตว์ นายสัตวแพทย์ประจำอำเภอและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ควรมีจำนวนเพียงพอ และสามารถให้ความช่วยเหลือในเรื่องการผสมเทียมแก่เกษตรกรได้ พร้อมและเต็มใจให้บริการทั้งเรื่องของข้อมูล การตรวจดูและดำเนินการให้เกษตรกรที่ไม่สามารถดำเนินการด้วยตัวเองได้ รวมถึงมีการจัดตั้งศูนย์ควายในทุกรัฐภาค

กรมปศุสัตว์ควรเข้ามามีบทบาทในการหาแนวทางตลาดส่งออกต่างประเทศให้กับเกษตรกรและส่งเสริมการผลิตเนื้อควายที่มีคุณภาพ ดำเนินการผ่านการรวมกลุ่มกัน สร้างฐานราคาที่เหมาะสม สำหรับชีสนมควายถือเป็นชีสที่ดีที่สุดในโลก แต่ยังคงขาดเรื่องการส่งเสริม

การเสวนาเรื่อง “เลี้ยงควายให้รวย”

คุณพรหมพิริยะ สอนศิริ (สอนศิริฟาร์มควายไทย จ.ปราจีนบุรี - วิทยากร)

คุณสมบัติ ทำละเอียด (บีกไอซ์ฟาร์ม จ.พิษณุโลก - วิทยากร)

คุณอภิรัตน์ ชินพิระเสถียร (เฮงฟาร์มควายไทย จ.พิษณุโลก - วิทยากร)

คุณจิราภักข์ ขำเอนก (รวินันท์ฟาร์ม จ.บุรีรัมย์ - วิทยากร)

ผศ.ดร. สมจิตร กันธนพรม (ดร. ต๋อง คนเลี้ยงควาย: มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ - ดำเนินรายการ)

สรุปประเด็นการเสวนาดังนี้

เทคนิคการเลี้ยงควายให้รวยควรไปดูควายในสนามประกวดบ่อยๆ เป็นการตรวจรูปแบบควายสวย ควายงาม ควายดีของคนอื่นๆ เกษตรกรต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมแต่ละสถานการณ์ ง่ายต่อทั้งคนเลี้ยงและควาย มีการสร้างเครือข่ายและทิศทางตลาดที่ดีต่อการบริโภคเนื้อควาย

การพัฒนาพันธุ์ต้องอาศัยน้ำเชื้อจากการผสมเทียมเพื่อการได้มาซึ่งรุ่นลูกที่มีคุณภาพและราคาสูง สำหรับเกษตรกรรายย่อยการใช้น้ำเชื้อจากพ่อแม่พันธุ์ดั้งเดิมที่มีอยู่ อาจไม่ได้รุ่นลูกที่โดดเด่นเพียงพอ

การเสวนาเรื่อง “ควายขุนกับอาหารคุณภาพยุค 4.0”

นายสัตวแพทย์ ดร. ณชัย ศราธพันธ์ (ผู้ทรงคุณวุฒิ กรมปศุสัตว์ - วิทยากร)

คุณสิทธิพร บุรณันท์ (ผู้จัดการร้าน Max Beef และสหกรณ์เครือข่ายโคเนื้อ จำกัด - วิทยากร)

คุณกิตติ กุบแก้ว (ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาพันธุ์กระบือ กรมปศุสัตว์ - ดำเนินรายการ)

สรุปประเด็นการเสวนาดังนี้

การเลี้ยงควายให้ได้เนื้อที่มีคุณภาพดี เนื้อนุ่ม ไม่เหนียวเหมือนกับการให้กินหญ้าเพียงอย่างเดียว ควรมีการให้อาหารที่มีการเสริม โอเมก้า 3 โอเมก้า 6 หรือเลี้ยงด้วยอาหารชั้น 1% ร่วมกับการกินหญ้า นอกจากนี้การให้ควายกินหญ้าร่วมสมุนไพรบางอย่าง เช่น รากปลาไหล ยังเป็นการช่วยเพิ่มฮอโมนเพศให้กับควายเพศผู้อีกด้วย

การเสวนาเรื่อง “การทำปศุสัตว์แปลงใหญ่ให้ได้เงินกู้ดอกเบี้ย 0.01%”

ดร. แสนศักดิ์ นาคะวิสุทธิ (ผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมและพัฒนาสัตว์เล็ก กรมปศุสัตว์ - วิทยากร)

คุณพนธ์ บัวแจ่มรัตนวงศ์ (ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการสาขาภาคเหนือตอนล่าง ธกส. - วิทยากร)

อาจารย์ประทีป อินแสง (ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสวนแสงประทีป จ.น่าน - ดำเนินรายการ)

สรุปประเด็นการเสวนาดังนี้

ธกส. ได้อนุมัติโครงการเป็นจำนวนเงิน 2 หมื่นล้านบาทสำหรับอุดหนุนเกษตรกรผู้เลี้ยงควาย โดยการตั้งกลุ่มเกษตรกรที่ต้องการเข้าร่วมจะต้องดำเนินการอยู่ภายใต้เงื่อนไข “เกษตรกรแปลงใหญ่” หรือการรวมตัวกันนั่นเอง นั่นคือเกษตรกรต้องมารวมตัวกันอย่างน้อย 30 ราย และมีพื้นที่สำหรับการเลี้ยงรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า 300 ไร่ ซึ่งโครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรรายย่อยที่นำไปสู่ความเข้มแข็งของเกษตรกรผู้เลี้ยงควาย เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกรเอง มีอำนาจในการต่อรองทางการตลาดและยังให้ความสำคัญในด้านการเพิ่มผลผลิตและยกระดับการผลิตควายสู่มาตรฐาน อีกทั้งมีความสอดคล้องกับตลาดความต้องการของผู้บริโภคเนื้อควาย ซึ่งผู้ที่สนใจเข้าร่วมโครงการจะต้องลงทะเบียนและดำเนินการให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่ ธกส. กำหนด ทั้งนี้ ธกส. จะจัดอบรมเพื่อนำองค์ความรู้และข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับควายมาเผยแพร่ให้ความรู้กับเกษตรกรต่อไป

นางสาวกาญจนา อนุพันธ์ และ

นายเฉลิมเดช เทศเรียน

นักเอกสารสนเทศปฏิบัติการ

ศูนย์สารสนเทศทางกระบือนานาชาติ

ภาพรวมการเสวนา

